

ΣΣΖ- Ανάλυση μελέτης περίπτωσης

Θεώνη Μαυρόγιαννη –
Ψυχολόγος-
ΕΔΙΠ Τμήμα Επιστημών της
Εκπαίδευσης και Κοινωνικής
Εργασίας

Μελέτη περίπτωσης

- Μαθήτρια Β΄ λυκείου μία από τις τρεις κόρες της οικογένειας, εκμυστηρεύεται στον ΣΣΖ ότι **κακοποιείται από τη μητέρα της επανειλημμένα** (ξύλο, μπουνιές), **τη διώχνει μετά από τσακωμό από το σπίτι για όλη τη νύχτα**. Η μαθήτρια έχει επιθετική και ήπια αντικοινωνική συμπεριφορά χωρίς να είναι επικίνδυνη, νιώθει ασφαλής στο σχολείο αν και δυσκολεύεται να παρακολουθήσει τη ροή του σχολικού προγράμματος. Ο πατέρας της είναι περισσότερο με το μέρος της, παρά με της μητέρας της. Όλες οι συγκρούσεις γίνονται μπροστά στα άλλα δύο παιδιά (5 και 19 ετών).
- Η μητέρα με το σύζυγό της είναι σε διάσταση, καθώς και οι δύο έχουν ευκαιριακές εξωσυζυγικές σχέσεις που τις γνωρίζουν τα παιδιά τους. Το κορίτσι όταν φεύγει από το σπίτι κοιμάται σε πολυκατοικίες με την πλάτη στην τζαμαρία μήπως της συμβεί κάτι. Έχει φίλιες. Σε αραιά διαστήματα κάνει χρήση κάνναβης. Το σχολείο δεν φαίνεται να μπορεί να παρέμβει ουσιαστικά, καθώς η μητέρα της την προηγούμενη χρονιά είχε κάνει καταγγελίες στη διεύθυνση του σχολείου σχετιζόμενες με την άλλη της κόρη που ήταν στο σχολείο και δεν συνεργάζεται.

Ερώτημα

- Ποιο είναι το κυρίαρχο πρόβλημα στη συγκεκριμένη περίπτωση;
-

Κυρίαρχο ζήτημα

- Σωματική και ψυχολογική κακοποίηση και σωματική παραμέληση (έκθεση σε κίνδυνο-περιφορά στο δρόμο)
- Ενέργειες: Θα γίνει αναφορά στην εισαγγελία ανηλίκων;

Κακοποίηση-Παραμέληση

- Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η κακοποίηση περιλαμβάνει όλες τις μορφές σωματικής, συναισθηματικής, σεξουαλικής κακοποίησης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης.
- Οι εκπαιδευτικοί έχουν ρητή υποχρέωση από το νόμο να καταγγέλλουν περιστατικά κακοποίησης ή παραμέλησης, τα οποία με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορούνται ή διαπιστώνουν ότι έχουν διαπραχθεί σε βάρος μαθητή ή μαθήτριας
- Το άρθρο 23 του νόμου 3500/2006, που ρυθμίζει θέματα ενδοοικογενειακής βίας, ορίζει ότι εφόσον οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού τους έργου πληροφορηθούν ή διαπιστώσουν ότι ένα έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας λαμβάνει χώρα σε βάρος μαθητή υποχρεούνται να το αναφέρουν, χωρίς καθυστέρηση, στο διευθυντή της σχολικής μονάδας κι αυτός με τη σειρά του στον αρμόδιο εισαγγελέα και η παρασιώπηση συνιστά ποινικό αδίκημα

Αναφορά στον εισαγγελέα

1

Η αναφορά στον εισαγγελέα δεν αποτελεί επίσημη καταγγελία αλλά προληπτική ενέργεια για περαιτέρω διερεύνηση

2

Εισαγγελία Πρωτοδικών Πατρών-Εισαγγελία Ανηλίκων- Γούναρη 30 – 2610323343

3

Ομάδα Προστασίας Ανηλίκων – Δήμος Πατρών 2610454439, 2610454232, 2610454098, 2610454160

Υπόδειγμα αναφοράς προς τον Εισαγγελέα

Πάτρα..../..../....

Αρ. Πρωτ.

Προς: Εισαγγελία Ανηλίκων Πατρών

Στοιχεία του σχολείου

Θέμα: Εξαιρετικά Επείγον και Εμπιστευτικό-Αναφορά Κακοποίησης Ανηλίκου

Με το παρόν έγγραφο, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για τη κακοποίηση και τη παραμέληση που δέχεται η μαθήτρια .....του .....και της.....Διεύθυνση.....

Η μαθήτρια ενημέρωσε καθηγήτρια για τη κακοποίηση και τη παραμέληση που δέχεται στο οικογενειακό περιβάλλον. .... Η μαθήτρια ζει σε ένα δυσμενές και συγκρουσιακό περιβάλλον ....Αρκετές νύκτες η μαθήτρια κοιμάται στο δρόμο με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η ζωή της.

Κρίνεται σημαντική η άμεση διερεύνηση του οικογενειακού περιβάλλοντος από τις αρμόδιες υπηρεσίες και η εξασφάλιση της ασφάλειας της μαθήτριας. Επιπλέον, η μαθήτρια χρήζει παιδοψυχιατρικής και ψυχολογικής υποστήριξης.

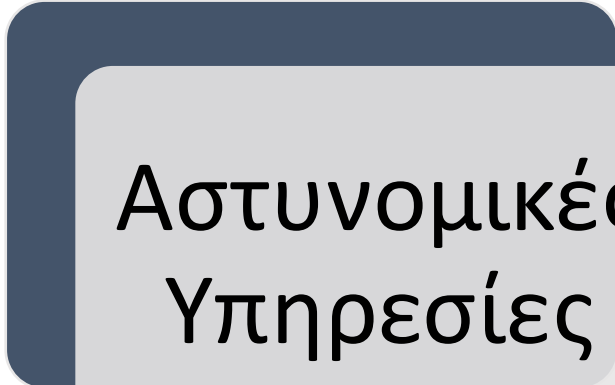
Παρακαλούμε άμεσα για τις δικές σας ενέργειες.

Φορείς για την υποβολή αναφοράς κακοποίησης

Εισαγγελία

Αστυνομικές
Υπηρεσίες

Συνήγορος
του Παιδιού

Πληροφορίες για ζητήματα κακοποίησης

- 24ωρη τηλεφωνική γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197 και 24ωρη γραμμή 1107 του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- τηλεφωνική Γραμμή Μαζί για το Παιδί 115 25 (Δευτέρα έως Παρασκευή 09:00 - 21:00).
- Συνήγορος του Πολίτη-Συνήγορος του Παιδιού, τηλέφωνο 213 1306 744, 213 1306 710 , 2131306 703 (γραμματεία), Δευτέρα έως Παρασκευή 9:00-16:00, και Γραμμή για τα Παιδιά 800 11 32000, Δευτέρα έως Παρασκευή 09:00 - 16:00.
- 24ωρη Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα Παιδιά 1056 του Συλλόγου Χαμόγελο του Παιδιού
- Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού, τηλέφωνο 210 7715791 (Δευτέρα έως Παρασκευή 09:00-17:00)

Ανεξάρτητη Αρχή Συνηγόρου του Πολίτη (κύκλος δικαιωμάτων του παιδιού)

- 8001132000 – για παιδιά
- 2131306744, 2131306710 – για ενηλίκους
- Ο συνήγορος του Παιδιού, διαμεσολαβεί ύστερα από αναφορές πολιτών (παιδιού, γονέα, συγγενή ή άλλου) σε περιπτώσεις που πράξεις ή παραλείψεις δημοσίων φορέων ή ιδιωτών προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, επιδιώκοντας την προστασία και την αποκατάστασή τους

Ερώτηση

- Θα γίνει ενημέρωση του συλλόγου διδασκόντων;
-

Γιατί τα παιδιά δεν μιλούν;

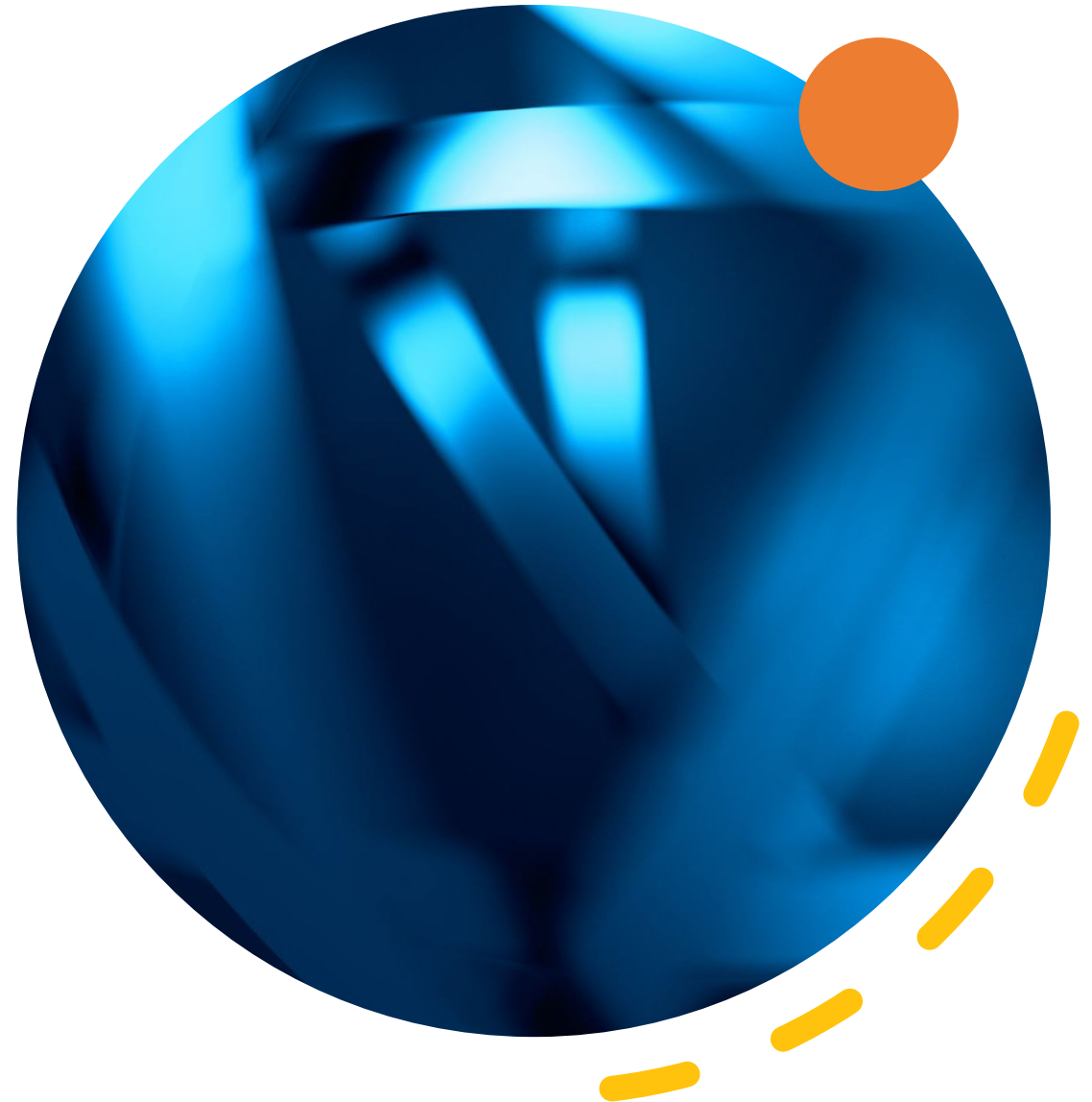
Η πλειοψηφία των παιδιών φοβάται να μιλήσει για όσα βιώνει

Επιθυμούν να αντιληφθεί κάποιος το πρόβλημά τους

Φοβούνται μήπως κατηγορηθούν ότι φταίνει τα ίδια

Η διαδικασία αποκάλυψης είναι δύσκολη και επίπονη

Το παιδί έχει ανάγκη κάποιον μεγάλο να το πιστέψει και να το βοηθήσει

Διαδικασία ακρόασης από τον ΣΣΖ

Κλίμα εμπιστοσύνης – ασφαλής χώρος

Αναγνώριση της εμπιστοσύνης του παιδιού

Να ακούσει προσεκτικά το παιδί

Να ενθαρρύνει το παιδί να μιλήσει

Να αποφύγει τις πολλές ερωτήσεις

Να μη διακόπτει

Να δώσει τον απαραίτητο χρόνο

Να ελέγχει τα δικά του συναισθήματα

Να πιστέψει το παιδί

Διαδικασία ακρόασης από τον ΣΣΖ

Να σεβαστεί τα συναισθήματά του παιδιού

Να μη χαρακτηρίσει τους γονείς του

Να μην ρωτήσει το παιδί γιατί δε μίλησε νωρίτερα

Να επιβεβαιώσει το παιδί ότι δεν είναι δικό του λάθος και ότι έκανε το σωστό που μίλησε

Να το ενημερώσει ότι και άλλα παιδιά κακοποιούνται

Να δηλώσει ότι είναι στη διάθεσή του να το ακούει

Χειρισμοί από το ΣΣΖ

- Ενεργητική ακρόαση από το ΣΣΖ
- Αποφυγή σχολίων που μπορεί να πληγώσουν, να αποθαρρύνουν αλλά και να οδηγήσουν το παιδί να ανακαλέσει στη πορεία
- Η αποκάλυψη γίνεται σε ένα πρόσωπο που το παιδί εμπιστεύεται
- Ο/Η ΣΣΖ δεν πρέπει να αμφισβητήσει τα λεγόμενα του παιδιού
- Εάν το παιδί νιώσει ότι αμφισβητούνται τα όσα λέει, θα βιώσει μεγαλύτερο τραύμα και απελπισία
- Η διερεύνηση είναι αρμοδιότητα της δικαιοσύνης

Κλίμα εμπιστοσύνης

Πριν την έναρξη της συζήτησης:

Υπάρχει κάτι που σε απασχολεί;

Βλέπω ότι κλαις. Θέλεις να μου πεις τι σου συμβαίνει;

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης:

Μπορείς να πεις ότι θέλεις

Έχω όλο το χρόνο να σε ακούσω

Μετά την αποκάλυψη:

Σε ευχαριστώ για την εμπιστοσύνη

Μπορείς να μου μιλάς όποτε θες

Ερώτηση για τη συνάντηση με
τους γονείς

Θα
καλεστούν
και οι δύο
γονείς ή
μόνο ο ένας;

Συνάντηση με
τους
γονείς/κηδεμόνες

Διερευνητική συνάντηση με τους
γονείς

Δεν ενημερώνονται οι γονείς ότι
θα ακολουθήσει ενημέρωση του
εισαγγελέα

Πρόταση για συνεργασία με
συμβουλευτικές και
υποστηρικτικές υπηρεσίες

Κέντρα Συμβουλευτικής στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

- Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Πάτρας: Κοινωνική, Ψυχολογική, Νομική και Εργασιακή Υποστήριξη, Κανακάρη 101β, 2610620059
- ΣΟΨΥ: Κανάρη 74, Πάτρα, 2610621273
- Συμβουλευτικό Κέντρο Ατόμου και Οικογένειας: Ελευθερίου Βενιζέλου 38 και Σολωμού, Πάτρα, 2614409977
- Δομή Ψυχικής Υγείας Πάτρας: Μυκηνηών 1 και Παπαναστασίου, Πάτρα, 2610336666
- Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Δήμου Πύργου: 2621020532
- Κέντρο Πρόληψης Ηλείας «Παρεμβάσεις»: Ελευθερίου Βενιζέλου 29, Αμαλιάδα, 2622029710
- Κέντρο Ψυχικής Υγείας Αγρινίου: Βότση 1, 2641022787

Τηλεφωνικές Γραμμές Στήριξης

Γραμμή στήριξης παιδιών
και εφήβων «116 111» -
Απευθύνεται αποκλειστικά
σε παιδιά και εφήβους

Γραμμή Μαζί για το Παιδί
«11525» – Λειτουργεί
Δευτέρα έως Παρασκευή,
9.00-21.00 και απευθύνεται
σε παιδιά, εφήβους, γονείς
και εκπαιδευτικούς

Η συμπεριληπτική προσέγγιση σε σχέση με τη ταυτότητα φύλου, την έκφραση φύλου και το σεξουαλικό προσανατολισμό

- Οι μαθητές/τριες με ταυτότητα φύλου διαφορετική από αυτή που τους αποδόθηκε στη γέννηση βρίσκονται στα ελληνικά σχολεία και είναι είτε ορατοί/ές είτε αόρατοι/ες.
- Υπάρχουν μαθητές/τριες που μπορεί να επιλέξουν να αλλάξουν την εμφάνισή τους και να κάνουν το coming out (ανακοίνωση για τη ταυτότητα φύλου τους ή/και τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό).
- Υπάρχουν άλλοι/ες που είναι αόρατοι/ες λόγω του φόβου για την ασφάλεια τους.
- Όσοι/ες δεν ακολουθούν τις στερεοτυπικές προσδοκίες του γυναικείου και ανδρικού φύλου μπορεί να παρενοχληθούν και να υποστούν λεκτική, σωματική ακόμα και σεξουαλική βία σε υψηλότερα ποσοστά από ό,τι οι συνομήλικοι/ες που συμβαδίζουν με το φύλο που τους αποδόθηκε στη γέννηση.

Συμπεριληπτικό σχολείο

- Η συμπεριληπτική προσέγγιση σε σχέση με τη ταυτότητα φύλου, την έκφραση φύλου και το σεξουαλικό προσανατολισμό:
  - ✓ ωφελεί ολόκληρη τη σχολική κοινότητα παρέχοντας ασφαλή και βέλτιστα μαθησιακά περιβάλλοντα για όλους τους/τις μαθητές/τριες, προσφέροντας ευκαιρίες για αμοιβαιότητα και ισότητα,
  - ✓ συμβάλει στη διαμόρφωση ενός σχολικού κλίματος που αποδέχεται και σέβεται τη διαφορετικότητα, επιτρέπει την υγιή ανάπτυξη όλων των μαθητών/τριών, την πρόληψη της βίας και την αποφυγή προβλημάτων ψυχικής υγείας, όπως η κατάθλιψη και η αυτοκτονία.

Διαχείριση από τους/τις εκπαιδευτικούς

- Η αποκάλυψη (coming out) είναι μια δύσκολη διαδικασία και μπορεί το παιδί να μην έχει μιλήσει ακόμα στους γονείς του. Είναι το αποτέλεσμα μιας μακράς εσωτερικής έντασης λόγω φόβου και ντροπής. Σηματοδοτεί την αρχή της αυτοαποδοχής.
- Εάν ένας/μια μαθητής/τρια αποκαλύψει τη ταυτότητα φύλου του ή το σεξουαλικό του προσανατολισμό, είναι σημαντικό να ακούσετε τι έχει να σας πει, πώς αισθάνεται, τι θέλει να κάνετε γι' αυτόν/ή.
- Οι μαθητές/τριες επιλέγουν να μιλήσουν σε αυτόν/ή που εμπιστεύονται. Ρωτήστε το όνομα που έχουν επιλέξει και ποιες αντωνυμίες προτιμούν.
- Βοηθήστε τους να αναπτύξουν στρατηγικές αντιμετώπισης της απόρριψης, του εκφοβισμού και της κακοποίησης.

Διαχείριση από τους/τις εκπαιδευτικούς

- Αντιμετωπίστε άμεσα τον σχολικό εκφοβισμό.
- Λειτουργήστε προληπτικά μέσα από την υλοποίηση προγραμμάτων συμπεριληπτικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.
- Δημιουργήστε ένα κλίμα αποδοχής για όλες τις ταυτότητες φύλου πριν φτάσουν οι μαθητές/τριες να αποκαλύψουν τη ταυτότητά τους.
- Συμβάλετε μέσω των προγραμμάτων στη μείωση κινδύνων διακρίσεων, στιγματισμού και περιθωριοποίησης.

Προτάσεις για τους/τις εκπαιδευτικούς

- Σκεφτείτε κριτικά τις προσωπικές σας αξίες και πεποιθήσεις σχετικά με τη σεξουαλική ποικιλομορφία. Καταγράψτε πώς οι αξίες και οι πεποιθήσεις σας μπορεί να επηρεάσουν το εκπαιδευτικό σας έργο.
- Αντιμετωπίστε τα στερεότυπα που κρύβονται πίσω από τις όποιες προσβολές και διακρίσεις
- Κάντε την τάξη σας ένα ασφαλές και φιλόξενο χώρο αντιμετωπίζοντας απρεπείς χαρακτηρισμούς και τον ομοφοβικό εκφοβισμό.
- Κατευθύνετε τους/τις μαθητές/τριες που μπορούν να λάβουν σωστή πληροφόρηση και κατάλληλη υποστήριξη.